

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Стоянка Цвяткова Желева-Попова, д.м.
Специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и
фармацията”

Със заповед на Ректора на Медицински университет- Варна № Р-109-490 / 24.07.2018г., предвид решения по протокол № 1 / 17.07.2018г. от заседание на Научно жури, определено със заповед № Р-109-278 /30.05.2018г. съм определена да изготвя становище

Относно: обявен конкурс за заемане на академична длъжност “професор” в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.1. „Медицина“ и научната специалност „Професионални болести“ за нуждите на Катедра „Физиотерапия, рехабилитация, морелечение и професионални болести“ към Медицински университет-Варна обявен в ДВ бр. 36 от 27.04.2018г.

В настоящия конкурс участва един кандидат доц. д-р Веселинка Димитрова Несторова, д.м. Кандидатката е представила коректно всички необходими документи за конкурса, предвидени в Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника към него и Правилника за развитие на научния състав в МУ-Варна.

Биографични данни и кариерен профил на кандидатката

Доц. д-р Веселинка Несторова е родена през 1960г. в гр. Варна. През 1984г. завършва Медицински университет – Варна като магистър по медицина. Успява за 9 години да придобие две специалности: по „Нервни болести“ (1991г.) и „Професионални болести“ (1993г.). Продължава да повишава квалификацията си по високоспециализирани дейности: „Изследване на вегетативната нервна система“, „Ултразвукова диагностика на нервната система“, „Клинична електроенцефалография“. Значителният брой специализации главно в областта на неврологията и професионалните заболявания съдействат за професионалното ѝ усъвършенстване: Курс за следипломна квалификация „Патофизиология и лечение на болката“ (1995г.), Курс за следипломна квалификация „Патофизиология и лечение на болката“ (1995г.), Тримесечна специализация в Institut für Arbeits-, Social- und Umweltmedizin, Johannes Gutenberg – Universität Mainz, след спечелена индивидуална стипендия по проект Tempus Phare (1997/1998г.).

След успешна защита на дисертационен труд на тема „Субклинична невротоксичност при професионално експонирани лица с олово - комплексно проучване“ през 2010г. придобива ОНС „доктор“ по научната специалност „Професионални болести”.

Професионалната кариера на Несторова започва като педиатър в Районна болница гр. Нови пазар и гр. Провадия. През периода 1986/1988 г. работи като невролог в поликлиника гр. Белослав. От 1988г. постъпва в клиниката по

Професионални болести на УМБАЛ 'Св. Марина' – Варна като лекар, а след това и началник на клиниката.

През 1988г. стартира и нейното академично развитие като асистент, старши и главен асистент в Клиника по професионални болести към катедра „Хигиена и професионални заболявания“ МУ – Варна. През 2011 г. заема академичната длъжност „доцент“ по специалност „Професионални болести“. От 2015г. е избрана за ръководител на катедрата по „Физиотерапия, рехабилитация, морелечение и професионални болести“. Клиничната ѝ практика се осъществява във Втора клиника по нервни болести в УМБАЛ "Света Марина" ЕАД – Варна.

Ползва немски, английски и руски езици – говоримо и писмено.

Общо описание на представените материали по конкурса

Доц. Веселинка Несторова участва в настоящия конкурс с **96 заглавия** на научни труда, плод на цялостната ѝ научно-изследователска дейност.

Публикационната активност след заемане на академичната длъжност „доцент“ включва **31 заглавия** – една самостоятелна монография, две публикации в чуждестранни периодични списания с IF и 27 публикации в български периодични научни списания.

Разпределението в наукометричен аспект на посочените позиции е както следва:

- **Автореферат на дисертационен труд** „Субклинична невротоксичност при професионално експонирани лица с олово-комплексно проучване“ за присъждане на ОНС „доктор“ **-1**
- **Самостоятелна монография** „Екологично замърсяване с олово – риск за общественото здраве“, МУ-Варна, ISBN 978-619-221-144-8, Варна, 2018г. **- 1**
- **Участия като съавтор в 4 монографии** **-7**
- **Публикации в чуждестранни периодични списания с IF** **-6**
 - В т.ч. след „доцент“ **- 2**
- **Публикации в български периодични научни списания и сборници** **-48**
 - В т.ч. след „доцент“ **- 27**
- **Отпечатани резюмета от международни научни форуми** **-12**
 - В т.ч. след „доцент“ **- 1**
- **Отпечатани резюмета от национални научни форуми** **-21**

Публикациите са в реномирани чужди и наши издания, съответстващи тематично на изследователските направления на кандидатката: European Respiratory Journal, European Journal of Neurology, J of Neurological Surgery, Scripta Scientifica medic, Scripta periodica, Сърце-бял дроб, Торакална медицина, Неврология и психиатрия, Неврология, Варненски мед. форум, Год. сборник ИМАБ и др.

Доц. Несторова има 6 публикации в списания с Импакт фактор – общ Импакт фактор – 15.278.

Научната активност на доц. Несторова се изразява в участия в голям брой научни форуми - 81, от които международни – 13. След придобиване на ак. длъжност «доцент» са осъществени 9 участия в значими международни и 13 национални форума у нас.

Доц. Несторова участва в 3 научно-приложни разработки, свързани с оценка условията на труд и професионалния риск, оценка на здравното състояние на работници, възможности за профилактика в различни производства.

Представена е справка за 2 цитирания от български автори и 2 в чужди бази данни – Web of Knowledge, Scopus, Google Scholar.

Оценка на научните, практико-приложни и методични приноси в научно-изследователската и научно - приложната дейност на кандидатката

Прочитът на рецензираните трудове очертава доц. Несторова като специалист в няколко научни направления:

I. Професионални заболявания. Това е най-широко застъпеното направление и включва научни проучвания в областта на:

1. Професионални неврологични заболявания на централната и периферно-нервната система, вегетовазални нарушения;
2. Професионални заболявания на дихателната и храносмилателна системи, професионални неоплазми;
3. Епидемиологията на професионалните заболявания;
4. Експертизата на работоспособността при професионалните болести;
5. Трудова медицина

II. Проучвания в неврологията

III. Обществено здраве

IV. Вария- включва изследвания в мултидисциплинарни екипи

Приемам посочените от кандидатката приноси. Те имат не само теоретичен, но и определен практико-приложен и методичен характер. Заслужава да бъдат споменати: описаната и доказана за първи път в българската медицинска литература професионалната етиология на рак на щитовидната жлеза при контакт с йонизиращата радиация; ролята на синергично действащите фактори на работната среда, което е определен научно-теоретичен принос в етиологията на професионалните неоплазми; обогатяване теорията на трудовата медицина с проучване на условията на труд, здравното състояние и рисковите фактори от заболяване при работещи с оглед ранно откриване, адекватно лечение и опазване работоспособността на работещите [20, 54, 71, 97, 102, 121, 145, 146, 147]. Проучванията в колектив от Universität Mainz разкриват влиянието на кадмия върху имунната система, ефекта на ацетона върху назалната лигавица, изследване на нивата мелатонина и имунологичния статус при работещи на сменен режим на труд в телекомуникациите и въздушния транспорт. За първи път в България са обсъдени професионалните фактори в етиологията на Амиотрофична латерална склероза [60, 68, 84], което е научно- теоретичен принцип допълващо вероятните етиологични фактори на заболяването.

С научно-теоретичен принос са редица проучвания в неврологията - нарушения на автономната нервна система при съдови заболявания на централната

нервна система с определени прогностични критерии; проучванията на коморбидността при МС, върху етиопатогенетичните фактори за Паркинсонова болест и есенциален тремор [14, 55, 46]; редки болести и синдроми в неврологията – Сирингомиелия, Синдром на Герстман, на Мейдж.

Епидемиологичните проучвания на замърсяването и интоксикацията с олово са принос за теорията и практиката на общественото здраве.

Значителен научно-приложен и методичен принос на кандидатката имат разработените или актуализирани и приложени субклинични диагностични маркери и алгоритми, ползвани в клиниката по професионални и неврологични заболявания [25, 122, 123, критерии за диагностика, стадиране, експертиза.

Като обобщаваща характеристика на всички научни трудове заслужава да се подчертае сериозността и актуалността на разглежданата тематика, солидната методика, старателно изпълнение и подходяща библиография.

Оценка на монографичния труд

Представеният от доц. Веселинка Несторова монографичен труд „Екологично замърсяване с олово – риск за общественото здраве“, Варна: Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“, ISBN 978-619-221-144-8, 2018 е част от основно направление в изследователската дейност на кандидатката.

Монографичният труд на Несторова е принос към изясняване на източниците на екологично замърсяване с олово (природни и антропогенни) и многобройните източници за оловна интоксикация, на които са изложени хората и механизмите на оловна интоксикация.

Авторката специално насочва към “непознатите” за широката аудитория източници, които дебнат не само в професионалната, но и в битовата среда. Теоретичен принос са попълненията в епидемиологичната характеристика на оловната интоксикация, разкриващи интересни данни за разпространението ѝ в зависимост от раса, пол, възраст и други групови характеристики, отчитайки непълнотата на информацията за България.

Обстойно е подходено към разкриване токсикокинетика на оловото, клинични и субклинични форми на интоксикация, изразяващи се в невротоксичност, генотоксичност, хематологични, имунологични, нефрологични, репродуктивни и др. последствия при възрастни и деца. На критичен сравнителен анализ е подложена съществуващата методология за диагностициране на субклинични форми на увреждане, разглеждана като все още нерешен проблем. Приноси с практико-приложен характер са извършените неврофизиологични изследвания на 305 професионално експонирани на олово работници (термометрия, студов стрес тест, капиляроскопия), установяващи отклонения на ПНС, СКО, АНС и когнитивни функции със статистически достоверна тенденция за повишаването им при BLL над 40 $\mu\text{g}/\text{dl.}$, предложени като биологични маркери за ранната диагностика на субклиничните промени и включването им в скринингови профилактични прегледи, при определяне на по-ниски нива на безопасност и предотвратяване на дългосрочните рискове за здравето.

Теоретико-приложен принос е обобщения анализ на последиците за общественото здраве от увеличаващата се употребата на олово в целия свят през последните години, както и конкретни препоръки за първична и вторична профилактика на оловната интоксикация и нейните последици.

Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидатката.

Доц. д-р Веселинка Несторова има над 33г. общ трудов стаж като лекар, от които над 27 г. педагогически стаж в МУ-Варна като асистент, ст. и гл. асистент, и доцент. Участва в преподаването на студенти от магистърски и бакалавърски програми по голям брой специалностите: „Медицина“, „Инспектор по общественото здраве“, „Медицински оптик“, „Рехабилитация, морелечение, уелнес и СПА“, „Опазване и контрол на общественото здраве“, „Оптометрист“, „Логопедия“, което налага по-големи изисквания към преподавателя, широка професионална подготовка и адаптивност. Преподаваните от нея 9 дисциплини обхващат различни области на професионалните болести, охраната на труда, неврологията.

Учебната ѝ натовареност е висока – над 200 учебни часа, по-голямата част от които лекции (по данни на справка от Учебен отдел на МУ-Варна), надвишаваща определения норматив.

Обща оценка за съответствието на кандидата спрямо задължителните условия и наукометрични показатели на ЗРАС и Правилника за РАС на МУ-Варна.

Научната и учебно-преподавателска дейност на доц. д-р Веселинка Несторова отговаря на наукометричните критерии за заемане на академичната длъжност „професор“ посочени в ЗРАСРБ и Правилника за РАС на МУ-Варна (Решение на АС / 16.07.2018г.). Кандидатката се представя с достатъчно по количество качествени научни трудове, със сериозна и актуална тематика, с теоретични и практически приноси в областта на професионалните болести и неврологията. Доцент Несторова е член на българските дружества по неврология и професионални болести и дружеството по ултразвукова доплерова сонография към БАУМ.

По мои лични впечатления доц. Несторова е високо-квалифициран, отговорен, уважаван и търсен специалист, регионален консултант по Неврология за Североизточна България, специалист с най-висока експертиза в областта на професионалните болести в Североизточна България. Показателно за международния авторитет на кандидатката е поканата ѝ за гост - лекар в Klinikum Worms Akademisches Lehrkrankenhaus der Johannes Gutenberg – Universität Mainz 2007. Доц. Несторова е отлично подготвен, ерудиран и обаятелен преподавател с висока учебна натовареност със студенти от различни специалности. Съдейства за академичното израстване на младите кадри - научен ръководител на трима докторанти, двама, от които успешно защитили.

Заклучение: Въз основата на гореизложеното намирам за основателно да предложа доц. д-р Веселинка Димитрова Несторова, д.м. да заеме академичната длъжност „професор“ по научната специалност „Професионални болести“ към катедрата по Физиотерапия, рехабилитация, морелечение и професионални болести на Медицински университет-Варна.

Дата: 27. 07. 2018г.

Изготвил становището:

/проф. д-р Ст. Попова, д.м./